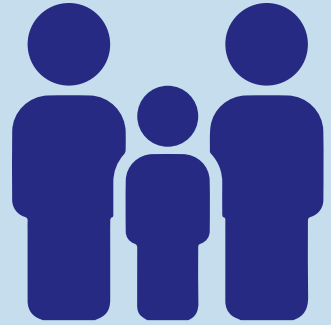

'Ilo'i ho'o totonu pea mo ho ngaahi fatongia: Kee 'i he nofo'api mo e houtamaki/feke'i'ike'i he nofo famili

'Oku tau ma'u kotoa 'etau totonu mo hotau ngaahi ngafa fatongia mo fiema'u 'a e nofo malu, faka'apa'apa'i, mo ha nofo famili melino mo fakalata. 'Oku tau ma'u kotoa pe 'a e totonu ke tau mo'ui tau'ataaina mei ha ngaahi ta fakamamahi, 'o kau ki ai 'a e ke mo e famili feke'i'ike'i 'I 'Aositelelia, ko e ke mo e ta fakamamahi/feke'i'ike'i 'i he famili 'oku 'ikai malava ke toe kataki'i pea 'oku 'osi 'i ai 'a e ngaahi lao ke malu'i 'a kinautolu ko ia 'oku uesia 'e he ta fakamamahi mo e ngaahi kovi'i.

FAKAMA'OPO'OPO

- 'Oku tau ma'u kotoa pe 'a e totonu ke te ongo'i malu, mo'uilelei mo faka'apa'apa'i 'i ha va fenofa'aki.
- Ko e ngaahi Kee 'i he nofo'api mo e ta fakamamahi 'i he famili ko ha fa'ahinga to'onga houtamaki, fakamanamana'i pe fakapopula, pea ko e ngaahi 'ulungaanga ko 'eni ko e maumau lao ia 'a ia 'e iku ai pe ki ha fakahu pilisone.
- Kapau kuo ke 'osi fetaulaki mo ha fakamamahi 'i 'api pe ha mo'ui fakamamahi 'i he famili 'oku ke lava pe fetu'utaki ki he kau polisi pe fakatalanoa ki ha tokotaha faifale'i 'osi ako'i 'i he 1800 737 732. Kapau 'oku 'ikai te ke ongo'i malu pe fiema'u tokoni ki ha fakatu'utamaki pea ke ta ki he 000.

Ko e ha koa 'a e kee 'i he nofo'api mo e houtamaki/feke'i'ike'i he nofo famili?

Ko e kee 'i he nofo'api mo e houtamaki /feke'i'ike'i he nofo famili ko ha fa'ahinga to'onga fakapuhopuha'a, fakamanavahee'i pe fakapopula'i. 'Oku malava pe ko ha maumaulao 'eni 'e ala iku ki he fakahu pilisone. Fakalukufua, ko e Ke mo e houtamaki/feke'i'ike'i he nofo fakafamili, 'oku hoko ki ha taha 'i he loto fo'i famili pe kau nofo fakataha 'i 'api, kaneongo ia 'e lava pe ke 'uhinga ki ha memipa 'o e famili pe ko e hoa 'a ia 'oku 'ikai ke nofo fakataha 'i he 'api mo koe. 'I he peesi 2 'oku 'i ai ha toe ngaahi fakamatala ki he ngaahi fotunga kehekehe 'o e ngaahi kee mo e fakamamahi 'i he famili.

Ko hai 'oku uesia 'e he Kee moe houtamaki/feke'i'ike'i 'i he nofo famili?

Ko e ke mo e houtamaki/feke'i'ike'i 'i he nofo famili 'oku ne lava 'o uesia ha taha pe 'i he kotoa 'o ha fa'ahinga va fenofa'aki fakafamili. 'Oku 'ikai koe ngaahi husepaniti pe pe koe ngaahi uaifi, tamasi'i kaume'a mo e ta'ahine kaume'a, 'e malava pe ia ko ha ta fakamamahi ki ha hoa, fanau pe ko ha toe memipa pe 'o e famili pe ko ha kaungame'a. 'E malava pe 'i he va 'o ha ongo me'a ne na nonofo ki mu'a pe lolotonga, 'o kau ki ai ha ongo me'a ne na 'osi teiti pe nonofo, tatau ai pe ia pe 'i hona 'api pe nonofo pe 'i ha feitu'u kehe.

KO E KE MO E HOUTAMAKI/FEKE'IKE'I 'I HA FAMILI 'E LAVA KE KAU KI AI, KAE 'IKAI KE FAKANGATANGATA KI HE:

TA FAKAMAMAHI FAKASINO PE NGAOHI KOVI'I

Ko ha fa'ahinga to'onga pe 'a ia kuo ne fakalavea'i pe maumau'i ha sino pe ha me'a, hange ko hano tuki'i, paa'i, 'akahi, tekelele'i, fakasisina, tolongi pe ngaue'aki ha me'a masila

PA'USI'I FAKALIELIA

To'onga fakamali ne 'ikai fiema'u 'o hange ko e 'alasi, 'uma'i, mohe/fai, ngaahi to'onga fakalielia tukuhifo, fakamanamana'i pe fakakata 'aki, fakafisi ke ngaue'aki ha me'a fakavaha fanau pea mo ha mohe fakamali mo ha ki'i leka ta'u si'i

'ULUNGAANGA FAKAPOPULA

Ha fa'ahinga to'onga pe 'o hange ko hano muimui'i holo, ta'ota'ofi mei he famili pe ngaahi kaungame'a, pule'i 'a e feitu'u 'oku ke 'i ai taputapui 'a e ngaue'aki 'a ho'o telefoni pe ko ho'o pa'anga

KAPEKAPE'I NGAOHIKOVI'I

Ha fa'ahinga kapekape'i 'i he taumu'a ke fakamaa'i, fakangalivale'i pe faka'ita'i kau kiai hano ui 'aki ha fa'ahinga hingoa pea fakamanamana'i fakapulipuli pe 'i he lotolotonga 'o e kakai

PA'USI'I 'O HA LEKA

Ko ha fa'ahinga faka'asi ki ai pe fai 'o ha fa'ahinga to'onga fakasino mo pa'usi'i fakalielia, ngaohikovi'i, li'ekina, tafulu'i mo fakamamahi'i ha loto pe ongo'i 'o ha ki'i leka (ko ha taha 'oku ta'u si'i hifo 'i he ta'u fakalao ke fai ha fakangofua lotolelei-ki-ai)

FAKAELOTO/ FAKAKAUKAU NGAOHIKOVI'I

Ha fa'ahinga to'onga 'oku taumu'a ke fakatupunga, faka'ita'i, pule'i pe fakalavea'i, 'o hange ko hano langa'ia 'iate koe ha toe fakafehu'ia 'o ho'o fakakaukau lelei, 'ikai toe pau'ia 'i ho'o malava pea mo ho'o tau'ataaina, fakamanamana 'aki ha 'eke'i pa'anga pe fai ha ngaahi fakamanamana ki ha taonakita

NGAOHIKOVI'I 'I HE PA'ANGA

Ko ha fa'ahinga to'onga fakataputapu'i, pule'i pe faka'aonga'i ta'etotonu ha sino'i pa'anga 'a ha taha lolotonga 'oku 'ikai ke ne fakangofua, pe ko hano ta'ofi 'a e tokotaha ni mei he 'ene ngaue

TEKINOLOSIA FAKAFAINGOFUA NGAOHIKOVI'I

Ko ha ngaue ne fai 'o hange ko hano tufaki atu ha ngaahi 'imisi lolotonga ne 'ikai fakangofua, ha fa'ahinga fekau ngaohi kovi'i pe telefoni fakaaooa, fa'u ha peesi loi 'i he mitia fakasosiale 'o tukuatu ha me'a ke fakangalivale'i pe fakatupunga ha lavea pe ha me'a fakatu'utamaki

NGAOHI KOVI'I 'AKI HA 'IMISI

'I he taimi 'oku tufaki atu ai 'e ha taha , pe te ne fakamanamana ke ne tufaki atu, ha ngaahi 'imisi ta pesenolo kae 'ikai hano fakangofua 'e he tokotaha ko ia 'oku 'i he ta - 'oku tapu ia 'i he lao

NGAOHI KOVI'I FAKALAUMALIE / NGAOHI KOVI'I 'I HE 'ULUNGAANGA FAKAFONUA

Ko ha ngaue'aki 'o ha fa'ahinga tokateline fakalotu pe ha 'ulungaanga fakafonua ke fakatonuhia'i 'aki hano ngaohi kovi'i, pe ke fakangalivale'i 'aki ha puipuitu'a fakafonua pe ko hano ta'ofi mei ha'ane hu ki ha katoanga fakalotu, ki ha konga kekele pe famili, 'oku lau ia ko ha fa'ahinga fakafe'atungia fakalaumalie pe fakafonua

Houtamaki mo e lao

'I he Kominueli, ngaahi pule'anga fakavahenga moe telitoli 'o 'Aositelelia kuo nau nga'unu ki ha sitepu ki hono ta'ofi 'o e fakamamahi pea 'osi fatu ha ngaahi fokotu'utu'u fakalao ke faka'ilo 'o fakamo'ua'i 'aki 'i he lao, fakataha mo hono malu'i fakalao 'a kinautolu ko ia 'oku nau 'efihia 'i he ngaahi kovi'i 'i he nofo famili.

'Oku 'ikai ke 'i ai ha fa'ahinga tukunga pe 'uhinga te ne hanga ai 'o fakatonuhia'i 'a e houtamaki, neongo pe 'oku ongo'i 'e he tokotaha ne fai ange ha kovi kiate ia. Ko e fai ko ia 'o ha fa'ahinga to'onga ngaahi kovi'i ki ha tokotaha kehe 'oku maumau lao ia 'i 'Aositelelia pea ko e hia maumaulao ia. Ko e **hia maumaulao** 'e ala tautea ki he mo'ua pa'anga pe fakahu pilisone pea 'e ala uesia ai foki 'a ho faingamalie ke nofo 'i 'Aositelelia.

Ko e to'onga houtamaki mo ngaohikovi'i 'i he famili 'oku lau ia ko e ngaahi **hia maumaulao** pea ko ia ai 'oku fe'unga ke tautea 'i he lao. 'Oku kau ki heni 'a e

- 'ohofi pe taa'i
- pa'usi'i fakalielia
- fai 'o ha fakamanamana ki ha malu 'a ha taha
- muimu'i
- fakaaao'i he me'a fakapa'anga
- kaiha'asi pe maumau'i ha'a ne koloa
- maumau'i 'o ha tohi malu'i.

'Oku mahu'inga foki ke ke mahino'i 'a e lao, 'a ho'o totonu mo ho ngaahi fatongia totonu 'i he ngaahi va feanganofa'aki 'i he loto-lelei ki ai mo e ngaahi fakahoha'asi fakalielia.

Ko e ha e me'a teu lava 'o fai 'o kapau 'oku ou 'i ha nofo famili ngaohikovia?

Kapau 'oku ke (pe ha taha kehe) 'i ha fakatu'utamaki, pe 'oku fakamanamana'i, ta 'o lavea, pe pa'usi'i fakalielia, malu'i koe 'aki ha'o mavahe leva mei he tukunga ni (kapau te ke lava) pea ke ta ki he kau polisi pe ki he noa 'e tolu (000).

Kapau 'oku ke sio 'oku ke 'i ha nofo famili fakamamahi'i, pe 'ilo'i ha taha 'oku ngali pehe'i, 'oku mahu'inga ia ke ke fekumi leva ke ma'u ha tokoni 'i he vave taha. Fakatalanoa ki ha tokotaha 'oku ke falala ki ai 'a ia te ne lava ke tokoni atu ke ke fili e me'a ke ke fai hoko, mahalo pe ko hao kaungame'a, memipa 'o ho famili, ho'o toketa pe ha tokotaha faifale'i. 'Oku fu'u mahu'inga 'aupito ke tokoni'i 'a e kakai ke nau fai pe 'enau fili fa'iteliha, 'i he taimi pe koe te nau maau ai.

Kapau kuo fakahoko 'e ha taha 'a e ke pe ta fakamamahi 'i he famili kiate koe, 'e tu'utu'uni'i atu leva 'e he fakamaau'anga 'o 'Aositelelia ha tohi ta'ofi 'o e tokotaha fai fakamamahi ke 'oua na'a ne toe ofi atu kiate koe. Ko e 'protection order' (tu'utu'uni malu'i) 'oku ne fokotu'u mai 'a e ngaahi tu'utu'uni ki he tokotaha fakafakamamahi ke ne muimu pau ki ai, pea 'oku tapu 'i he lao ki he tokotaha ko ia ke ne maumau'i ha taha 'o e ngaahi tu'utu'uni ko ia pe ke ne ngaue'aki ha taha pe fakamanamana ke ne fai ha ke mo e ta fakamamahi 'i he famili kiate koe.

Ko e ha nai ha ngaahi sevesi tokoni 'oku faingamalie?

Kapau kuo ke 'osi a'usia ha ke pe fakamamahi 'i he famili, pe ko koe 'oku ke angakovi 'o fakamamahi'i ho hoa 'oku mahu'inga pe ke ke 'ilo'i 'oku 'i ai pe ha tokoni 'oku 'ataa atu. 'Oku lahi e ngaahi sevesi 'i 'Aositelelia 'oku nau poupu ki he kakai 'oku nau fekuki pe kuo nau hola mei he famili ke pe ta fakamamahi, pea 'i he ngaahi siteiti mo e telitoli takitaha 'oku nau foaki ha ngaahi tokoni kehekehe 'i he ngaahi sevesi fotunga kehekehe. Mahalo pe te ke fiema'u ha tokoni ki he:

malu fakafo'ituitui mo e malu'i, 'oku ke lava ke ta pe 'alu ki ho'o 'apitanga polisi loukolo

mo'uilelei mo e tokoni fakafaito'o, te ke lava 'o ta ki he 'emipuleni pe 'alu 'o sio ki ho'o toketa

ngaahi sevesi tokoni fakapolofesinolo ki ha ngaahi fakatu'utamaki ke tataki koe mo 'atu ha fale'i poupu

tokoni fakalao lava 'o tokoni'i koe ke ke mahino'i 'a e lao mo ho'o ngaahi totonu fakalao

laine tokoni faka'atamai ke tu'uaki 'a e fakaakeake mo'oatu ha fale'i ke tokoni

- Ko ha va feanganofa'aki mo'uilelei 'oku kamata ia mei ha ongo'i faka'apa'apa'i mo malu.
- 'Oku 'i ai 'a ho'o totonu ki he faka'apa'apa mo malu 'i he kotoa pe 'a ho'o ngaahi va feanganofa'aki.
- Ko ha 'ulungaanga kovi mo fakamamahi 'i ha va feanganofa'aki 'oku 'ikai ha taimi ia 'e OK ai pea ko e famili ta fakamamahi mo ngaahi kovi'i pe ko e to'onga fakamali fita'a.
- Kapau 'oku ke hoha'a ki ha 'ulungaanga ta'efe'unga, angakovi pe fita'a 'i ho'o ngaahi nofo famili, te ke lava 'o fetu'utaki ki he 1800RESPECT 'i he 1800 737 732 pe 'i ha fetalanoa'aki 'onilaine.

Soosi : 1800RESPECT National Sexual Assault, Domestic Family Violence Counselling Service

Feitu'u te ke ma'u tokoni mei ai pe ko ha taha ke ke talanoa ki ai

Feitu'u te ke ma'u tokoni mei ai pe ko ha taha ke ke talanoa ki ai

Kapau kuo pa'usi'i fakalielia'i koe pea 'oku ke fiema'u ke faka'ilo, 'oku totonu leva ke ke lipooti ki he polisi 'i he vave taha. Kapau 'oku ke lolotonga 'i ha tukunga fakatu'utamaki pe fiema'u tokoni he vave taha pea ke telefoni ki he 000. 'Oku toe lava pe foki ke fai tokonia koe 'i hano pa'usi'i fakalielia'i mei ha ngaahi sevesi, 'o hange ko e 1800RESPECT 'i he 1800 737 732.

'Oku lava 'e ha taha mei he kautaha PALM 'o tokoni mai kiate au?

Ko e feinga ko ia ke te lava 'o fakafe'unga kita ki he anga 'o e nofo 'i ha toe fonua kehe 'oku malava pe ke faingata'a ka 'oku 'i ai pe ha ngaahi ma'u'anga tokoni 'oku 'ataa ke tokoni atu. Kapau 'oku 'i ai ha'o ngaahi fehu'i fekau'aki mo e nofo ko ia 'i 'Aositelelia 'o te fakafe'unga kita ki ai, fehu'i ange pe ki ho'o ngaue'anga. Kapau 'e 'ikai ke nau 'ilo ki hano tali, pea te nau tala atu pe kinautolu ko ia te ke lava ke fakatalanoa ki ai, 'o kau pe ki ai ha toe va'a tokoni 'e taha 'o PALM 'o hange ko e:

'Ofisa fakafehokotahi 'o ho fonua (CLO) pe ko e konisela 'o ho fonua

'Oku lava pe ke ke ma'u 'a e kotoa 'o he ngaahi CLO lolotonga 'i he ngaahi fetu'utaki'anga fakaikiiki 'i he uepisaiti 'a e PALM (<https://www.palmscheme.gov.au/contact>).

laine tokoni 'a e PALM 'i he (1800 51 51 31), pe 'imeili (palm@dewr.gov.au)

Kataki 'o fakatokanga'i ange ko e laine sevesi tokoni mo e 'imeili 'oku tokanga'i ia 'i he vaha'a taimi 'o e 8.30 pongipongi - 6.30 efi'afi AEST - pea mo e ngaahi telefoni tu'ataimi ke toki fai mai pe 'okapau ko ha fakatu'utamai lahi

Te u lava fefe ke ma'u ha toe ngaahi fakamatala lahi ange?pe ko ha tokoni fakapolofesinolo 'oku malu'i hono fakaikiiki?

Kapau 'oku ke pe ko ha taha 'oku ke 'ilo'i 'oku ne fiema'u ke 'ilo ki ha toe ngaahi fakamatala fekau'aki mo e famili houtamaki/feke'ike'i mo ta fakamamahi lolotonga 'oku ke 'i 'Aositelelia, te ke lava 'o fetu'utaki ki he ngaahi sevesi ma'u'anga tala mo tokoni 'i he tepile ko 'eni 'oku 'i lalo. Ko e ngaahi sevesi ni te nau lava 'o tokoni'i koe 'i he halafononga totonu ko ia te ke ma'u ai ha sevesi fe'unga malie mo ho'o ngaahi fiema'u pea 'oku faingamalie foki kiate koe.

NGAAHI TEFITO'I KAUTAHA TE NAU LAVA 'O FAKAFE'ILOAKI KOE MO E NGA'HI SEVESI TOKONI 'I 'AOSITELELIA NI

KO E SEVESI	KOE HA E ME'A TE NAU FAI?	NGAAHI FAKAIKIKI 'O E FETU'UTAKI
Ngaahi sevesi 'imesenisii	Noa 'e tolu (000) 'i 'Aositelelia ni ko e tefito'i fika 'imesenisi ia. 'Oku totonu ke ke ta ki he 000 'i ha'o fiema'u ha tokoni ma'ongo'onga mei he polisi, tamate afi pe ko e sevesi 'emupuleni.	Telefoni: 000 Fakafonua, 24/7
Polisi loukolo pe sevesi 'emipuleni	Kapau leva koe tukunga 'oku 'ikai fu'u fakatu'utamaki, tonu pe ke ke kumi 'a e fika telefoni ki ho'o polisi loukolo, tamate afi pe sevesi 'emipuleni.	Ke ma'u 'a e fika telefoni ki ho'o 'apitanga polisi loukolo, fakasio 'a e 'Find my local police station 'i ho feitu'u}'

NGAAHI TEFITO'I KAUTAHA TE NAU LAVA 'O FAKAFE'ILOAKI KOE MO E NGA'HI SEVESI TOKONI 'I 'AOSITELELIA NI

KO E SEVESI	KOE HA E ME'A TE NAU FAI?	NGAAHI FAKAIKIKI 'O E FETU'UTAKI
<p>Fakahinohino ki he Mo'uilelei (Health Direct)</p>	<p>Kapau te ke fiema'u ke kumi ha toketa pe ha toe palofesinolo fakafaito'o ofi atu kiate koe, 'alu ki he Health Direct. Te ke lava 'o ngaue'aki 'a e sevesi 'finder' ke ke kumi ha tokoni ofi taha atu kiate koe.</p>	<p> Telefoni: 1800 737 732 Fonua fakakatoa, 24/7</p> <p> Web: https://www.healthdirect.gov.au/domestic-violence-and-abusive-relationships</p>
<p>1800RESPECT</p>	<p>Kapau te ke fiema'u ke talanoa ki ha taha faifale'i fakapolofesinolo ki he houtamaki mo e ngaohikovi'i 'i he nofo famili, ko e kautaha ko 'eni 'oku nau 'oatu e ngaahi sevesi telefoni tokoni malu'i. Te ke lava 'o 'alu ki he 'enau ngaahi peesi uepisaiti ke ma'u ha ngaahi sevesi ke tokoni atu kia koe mo ha fakamatala ki he ngaahi va feanganofa'aki melino mo lelei</p>	<p> Telefoni: 1800 737 732 Fonua fakakatoa, 24/7</p> <p> Web: https://www.1800respect.org.au/</p>
<p>app telefoni Daisy</p>	<p>Ko e 'Daisy' ko ha 'epi telefoni 'oku ne 'omai e ngaahi fakamatala fekau'aki mo he ngaahi sevesi tokoni 'i ho feitu'u loukolo. Ne fatu eni 'e he 1800RESPECT pea 'oku ta'etotongi pe ke ngaue'aki 'i ha'o taunilouti pea 'oku kau ai ha fotunga ngaue malu'i ke tokoni ki hono malu'i 'a e ngaahi fakaiiki taautaha 'o e kakai 'oku nau ngaue'aki.</p>	<p> Taunilouti ia mei ho'o app store; or Visit Daisy app: https://www.1800respect.org.au/daisy</p>
<p>MensLine Australia</p>	<p>Ko e 'MensLine Australia' ko ha telefoni pea mo ha sevesi fale'i 'onilaini ma'ae kakai tangata 'oku 'i ai hanau famili 'oku uesia e anga 'o e nofo.</p>	<p> Telefoni: 1300 78 99 78</p> <p> Web: https://mensline.org.au</p>
<p>Ko e Sevesi Fakafe'iloaki Ma'ae Kakai Tangata</p>	<p>Ko e Sevesi Fakafe'iloaki Ma'ae Kakai Tangata ko ha laine telefoni fale'i ma'ae kakai tangata 'o ha famili feke'ike'i, 'a ia ko e ngaahi fakamatala moe sevesi ke fakafe'iloaki kinautolu ki ha ngaahi sevesi 'oku lolotonga fakalele 'i 'Aositelelia 'e he 'No to Violence' pea ko e tefito'i poini fetu'utaki'anga ia ma'a e kakai tangata 'a ia 'oku nau tu'u 'o tali honau ngaahi ngafa totonu koe'uhi ko ha'anau to'onga fulikivanu. 'Oku nau 'atu foki ha pou pou mo ha ngaahi fakafe'iloaki ki he kakai fefine mo e tangata 'oku nau kumi ha ngaahi fakamatala ma'a honau ngaahi hoa tangata, kaume'a pe memipa 'o honau ngaahi famili, mo ha kau ngaue 'i ha faliunga ko ha 'eiseni kumi tokoni ma'a 'enau kakai 'a ia ko ha kakai tangata.</p>	<p> Telefoni: 1300 766 491 Ngaahi 'aho 'o e uike 8am-9pm, uiki'eni 9am-5pm)</p> <p> Web: https://www.ntv.org.au</p>

NGAAHI TEFITO'I KAUTAHA TE NAU LAVA 'O FAKAFE'ILOAKI KOE MO E NGA'HI SEVESI TOKONI 'I 'AOSITELELIA NI

KO E SEVESI	KOE HA E ME'A TE NAU FAI?	NGAAHI FAKAIKIKI 'O E FETU'UTAKI
<p>Ko e Lao tokoni Ki he Famili Ngaohikovi'i</p>	<p>Ko e Lao Tokoni ki he Famili Ngaohikovi'i ko uepisaiti fakafonua ia ma'ae kakai 'oku nau fiema'u ke nau mahino'i 'a e kee mo e ngaahi famili ta fakamamahi, 'a e lao pea mo e ngaahi feitu'u ke ma'u mei ai ha tokoni.</p>	<p> 'Ahi ki he uepisaiti, https://familyviolencelaw.gov.au, ki ha toe ngaahi fakamatala 'i he topiki ko ia 'o hange ko e: <u>Ke mo e Fakamamahi 'i he famili Ngaahi Tu'utu'uni ki ha Ke mo Fakamamahi 'i he Famili</u> <u>Founga ke ke ma'u ai ha tokoni</u></p>
<p>Taukapo ma'ae famili mo e Poupou Sevesi (FASS)</p>	<p>Ko e Family Advocacy and Support Ko e Sevesi (FASS) koe loea ngaue 'o e 'aho fakataha mo e 'ofisa tokoni fakasosiale 'o na ngaue ma'a kinautolu ko ia 'oku uesia 'e famili ta fakamamahi. Fakapa'anga 'e he Kominiueli.</p> <p>Ko e Siteiti taautaha 'o 'Aositelelia mo e Telitouli 'oku 'i ai 'a 'enau sevesi Family Advocacy and Support (FASS) 'Oku fa'utaha 'e he FASS ta'etotongi pe 'a e ngaahi fale'i fakalao mo tokoni 'i he falehopo ma'ae kakai 'oku uesia 'e he famili ta fakamamahi.</p>	<p> ACT: 1300 654 314 NSW: 1800 551 589 NT: 1800 019 343. QLD: 1300 267 762 SA: (08) 8111 5300. TAS: 1800 431 157 VIC: (03) 8373 7917 WA: 1300 650 579</p> <p> Hu ki he uepisaiti 'a e Family Violence Law ke ma'u 'a e lisi kakato 'o e ngaahi fetu'utaki, feitu'u mo e ngaahi fakaiiki 'a e Sevesi Family Advocacy and Support 'i he vahefonua takitaha. https://familyviolencelaw.gov.au/fass/</p>
<p>Komisiona eSafety</p>	<p>'Oku tokoni 'a e eSafety ki 'Aositelelia ke ta'ofi mo fai ha me'a ki he ngaahi uesia fakatupu mei ha ngaahi ngaahi kovi'i 'i he neti pe ko ha ngaahi me'a ta'efakalao mo fakataputapui 'i he 'initaneti. 'Alu ki he uepisaiti ke ke ma'u mei ai 'a e founga ki hano lipooti ha 'imisi ta'efaka'apa'apa, to'o e ngaahi me'a, lipooti ki he polisi mo e ha fua.</p>	<p> 'Ahi ki he uepisaiti, https://www.esafety.gov.au/key-issues/image-based-abuse</p> <p> Tohi Fakamatala: <u>Ko e Malu 'Onilaine ma'a e matu'a mo e kau tauhi fakalao</u></p>

Lolotonga ne fai kotoa pe 'a e tokanga ke teuteu'i 'a e fakamatala ni, ka 'e 'ikai lava ke mau fua hia 'e he PALM scheme, 'ene kau ngaue, kau volenitia pe ngaahi hoa ngaue, koe 'uhi ko ha ngaahi fehalaaki, 'ikai ke fakahaa'i, fehalaaki 'o ha fakamatala 'i he Tohi fakamatala ni pe ko ha ngaahi mole pe maumau ne fakatupunga mei ha tokotaha ne matu'aki fakafalala kakato ki he ngaahi fakamatala 'oku ha 'i he Tohini. Ko e ngaahi fakamatala kotoa 'oku ha atu 'i he Tohi Fakamatala ni ne 'osi teuteu'i pe ke 'oatu ha ngaahi fakamatala fakalukufua pe. 'Oku 'ikai fakataumu'a 'eni ke ke falala taafataha ki ai ko e totonu ia pe ko ha'ane fetongi ha ngaahi fale'i fakalao pe mei ha toe fakamatala fakapolofesinale kehe. 'E 'ikai lava ke tukuaki'i 'a e PALM scheme pe ko hono ngaahi kautaha ngaue fakataha ki ha nunu'a 'iloa pe te'eki 'iloa 'a ia ne ngali ko e tupu'anga mei ha falala ki he ngaahi fakamatala ko 'eni kuo ha atu ki he tohi fakamatalani.

